

Cap - 156

Art. N.º 716 AZUL

Baltasar Gispert i Samboal
Llibreria L'Estel

Redactor Les Enallies
"Societat Catalana" Auto-ro-

Apranunt

Delipat Ralassany
a l'ant. p. l'ant.

Enrich

Andorra

A Andorra m'he totat anar - he
dues vegades: a primers d'Octubre
Set 44 i el juliol Set 48 i 49. Mentre els
alemanys ocupaven França, em calia passar
la muntanya a peu. - Setze hores! - hi
era ven més més joves i més forts que
jo que em servien d'entllaç amb el
bon Francesc Mbach, ànima de la Resis-
tència a Andorra, i fue, més d'una
vegada, riscant la vida.

La primera vegada, quan encara du-
raia la joia esclatant de la denominada
"liberación", vaig arribar a les dues de
la matinada. M'acompanyaven l'es-
posa del veterà francès, madame Ro-
bert Raman, Edward ~~Ra~~ Vilanova, primer
un noi de granifon i negre com un
oliver, i els oficials francesos. A Andorra m'he-
havia de trobar amb un grup de guerrilleros
i amb tres que passaven la frontera en ampo-
la aquella matinada i amb tres oficials
nord-americans.

51

Havien eixit d'ací les Thermes a quart,
se van de la nit, per la via en barca
el camí des de l'Hospital i es obligà
a marxar amb una lentitud desesperant.
Feia fosc, un fosc veritable. Es caners d'an-
donar la vetlla, whitaris, semblaven una
decoració de teatre. Ens deturarem la-
vant la represa. Baixarem del cotxe. Ho-
lisme Barran cridava al seu marit.

- Robert! Robert.

Ho responia ningú.

Madame Barran es pregà:

- Ajuntant-me a ells.

I tot marxant, palant, ens posarem
a cridar amb gran entusiasme:

- Robert! Robert! Robert!

Robert no responia, però respon-
gueren tot el poble de la rotació.

A la fi, madame Barran digué:

- És ven que no es a casa. Anem a
apar. Ja el trobarem. I si no el trobem
dormirà a l'hotel.

- Tot dill que, a aquestes hores, podem
trobar.

- Sí, senyor - feu el senyor - Anirem a casa

Antonia.

III

Per uns carrers molt ~~llarg~~ que una volta
en el fons d'un rac arribem "ahy an-
tonia". Ho es ven thum per a l'interior v' veix
una puitarra, unes vens que casten. Tuen-
quem. Tinquem una, dues, tres, moltes veg-
les. a la fi v' veu la porta; i està llant-se
l'anyell el fons thumins apareix
la puitarra d'un home que en ven-
re'm - jo, es clar, contra clar no el
puc veure a ell - crida joiosament:
- Capdevila!

J' m' obria. J' m' acostegava a l'in-
terior, amb el meu acompanyant.
Es el famós antonia, t' amo. J' un amic
meu, refugiat com jo, que, amb el seu
perme' gran, jo havia conegut a les
thermes.

- Quina alegria em fa veure-us! Te-
nim, que ~~tant~~ beurem una
cova que fa temps m' heu perdut el
puro.

J' m' emplen un vas gran, d'aig
d'aigua, de Xerez.

18

Després, em presenta una tassa de cafè,
magnífic de fets. Quan ho li retornes,
mista, la tassa, li adverteixes:

- És puc jo, ~~to~~ a veure ter pleupnes, venia
a sopar. I es reuys també.

- Home, ho patien sic alans! ... Pés,
vaja, tot ho ananjarem. Eutem, en-
ten.

Eutem al menjador, baix de nostre, plé
de gent: fura i de gent: es oficials ameri-
mericans, el vequer francès Robert Bernar,
un mims molt simpàtic pue es es-
panyols refugiat no oblidaran facil-
ment, es guerrillers amb el seu
cap el romandant Rogo, pue jo havia
cregut afortunat. ^{durant la nostra guerra} ~~durant la nostra guerra~~ me relen amb
l'home de Rogo i amb gran abraçades.
Sopen amb música: les cançons d'a-
guers guerrillers que van a la història
com a una festa major i molts fets
quals ja no cantaran mai més. Ten-
des oficials americans, tota es efertes del
vins d'haany - benen "tolera del H.F.,
de Gonzales Byos, evotta les cançons

i v'entendreu com una ciutat.

- És tírd et pue canten, veritat? - en pregunta.

- Ho és tírd, tristíssim - respon.

En realitat canten bajanades i protestes de circumstàncies aplicades a la música melòdica de tangos infectes.

Antonio, amb el cafè, Antonio compareix amb una capla de cipars de l'Hotel.

- Permeten-me que us en tiri un a quart, - i me l'atarga humient.

~~Per~~ En altre del americans en veure que Antonio els en dona un cipar, s'indigna del pue creen mesquineria, protesta, crida, posa mà a la capla, apaga quatre o cinc cipars i me'l posa a la dotkara.

Aquesta Quan ens n'anem a dormir, a l'Hotel Miral, et el patidreja, hi ha un aïre fi, tant, i les estretes, alans de probe's, es fan d'utiles.

En l'Hotel, he una taxa de cafè amb llet i tinto a donar un tumb pel poble. En el, un vol de Tarda pue parti-

na el paisatge amb tony catenets, intent
rio d'aram, prop de rovell d'ore, venenets d'
aram, morat...

Tots el senyor Vilanova pare, Miquel
d'Agramunt, home molt com cal i sim-
patitzant que un cop amb el fill
i l'esposa refugiat a Andorra. M'acom-
panya a fer alguns camps, que faran
intenta a la meua muller: oli, arròs,
turons, bacallà... Abans a les senyores
el fill duien flors, alguna flaxó. Le per-
fum, alguna pin. Però ara a França
preferixen un litre d'oli i un kil d'
arròs.

Camps tabac, esbar. Però ni a Fran-
ça no abunda i però ni aquí el tabac
andorrà és molt més fumable que el
parís. De la platja tots els bons amics
Molíns i Amadís, comissari especial
i secretari general de la Prefectura
de l'Anjeu, respectivament. Molíns
i Amadís m'acatany paucos i
grans amics del catatany refugiat.
Se'n van després de dinar i com jo
m'he de quedar fins demà a l'interior